

RETALLS DE LLUNA SOBRE EL KRAAL

Sempre acabo tornant a Àfrica. Amb el cor, amb els pensaments, amb el cos i les paraules. Potser caldria que escorcollés ja en aquesta dèria que m'acompanya fa més de quinze anys i que no es limita a un sol país, sinó que abraça tot el continent.

A Namíbia, com en altres contrades africanes, natura i gent se'm fan indestriables i m'és difícil estimar els uns sens l'altra. O a l'inrevés. A Namíbia, sabana i desert formen amb l'Atlàntic un «arc de Sant Martí» d'aigua, sorra i valls sobre la qual vagaregen les tribus més primerenques de la Terra. Vingudes al món allí algunes; immigrades les altres a causa de misèria i guerres. Dominades totes pel blanc; que va fugir d'Europa per les guerres de religió primer i, després, per dominar el món. Que va imposar, com a la República de Sud-àfrica, de la qual era província, l'apartheid.

Hi ha molt a contar de Namíbia; com, per altra banda, de tot el planeta. No vull ara, però, parlar d'Etosha Park ni de Skeleton Coast ni de la Duna número 45 ni de Katutura ni de les postes de sol al Kilimanjaro. Avui vull parlar de dues places. Una de valenciana i l'altra de namibiana.

Feia un parell de setmanes que havia tornat de Namíbia. Encara patia València aquell vespre una calor asfixiant a causa —diuen els entesos— del canvi climàtic. Les obligacions m'havien dut a la Plaça del Patriarca, una de les més emblemàtiques de la ciutat, on s'aixeca la vella universitat valenciana. Em va sobtar com hi volava la vida: nenes i nens corrent amunt i avall —jugant— sota la mirada amatent de fadrines, mares i àvies. També d'alguns pares i avis. Fills i filles tots d'una burgesia que encara habita el barri on han obert sucursal les botigues més cares del món.

Sense adonar-me'n, el record em va volar a una altra plaça, envoltada per un «kraal», al Kaokovelt. Deixeu-me que us avanci que un «kraal» és un clos de cabanes habitades per una tribu. Està associada al corral i a la ramaderia i, encara que el mot ens recordi el nostre «corral», l'etimologia de la paraula és d'origen zulú.

Hi havia anat per visitar els Himba, habitants del llunyà nord-oest. Encara que era hivern i hi vaig arribar de bon matí, ja hi feia calor. Sols m'hi vaig trobar amb dones i criatures. Uns pares havien marxat amb els ramats buscant herba i humitat; uns altres, feina a les mines dels blancs o a lluitar en guerres veïnes o camí d'Europa. Potser ja havien mort de SIDA o en un accident a les mines o abatuts per un tret bèl·lic o intentant creuar l'Estret de Gibraltar. L'únic home del poblat, un ancià cap de tribu, havia estat ingressat feia una estona en un hospital a causa de la malària i va morir un parell de dies més tard.

La vida hi passa lenta. Les dones empren el matí maquillant cos i cabells amb una barreja de fang, tintures naturals i herbes aromatitzants que els embelleix i perfuma la pell, que esdevé lluenta com el coure: lliçó magistral d'erotisme. Després, el dia transcorre per a elles treballant joiells i cosint faldilles o assegudes a la porta de les seues cabanes petant la xerrada i on guarden les escasses propietats de què gaudeixen. Amb tot, sempre hi ha encès un foc sagrat sota cobert. No descriuré, però, les seues faldilles —expressió d'estatus— o els barracots on dormen. Tanmateix, sí que voldria dir que la xicalla és sagrada per als grans i els han estat adjudicades tres tasques: jugar, tenir cura de l'aviram i buscar aigua subterrània per no morir de set enmig la seca.

Devien ser les vuit del vespre quan començà a ploure a bots i barrals a la plaça de la vella Universitat. En un batre d'ulls tothom desaparegué. Ni mainada, ni fadrines ni família hi restaren. Almenys l'aire es va treure la calor del damunt per una estona. Els menuts varen rebre aixopluc a casa. Suposo que també aire condicionat, televisió i jocs d'ordinador: encara no s'havien ensenyorit de les seues vides els iPad i els mòbils... Tal vegada algun devia mirar com la lluna es pentinava les aigües mentre bevia una orxata, una cola, un suc ecològic o un gelat sense sucre.

Mentrestant, com que el senyal horari de Namíbia és proper al nostre, és quasi segur que els nens Himba ja devien ésser a joc. Potser al ras, que hi feia prou més calor que ací, potser morts de set. Ara, com que no devia haver plogut, possiblement hi gaudien de totes les estrelles del

cel il·luminant-los la cara i el cos sense necessitat de maquillatges i una lluna grossa com un meló d'Alger pentinant-los de sorra els somnis.